

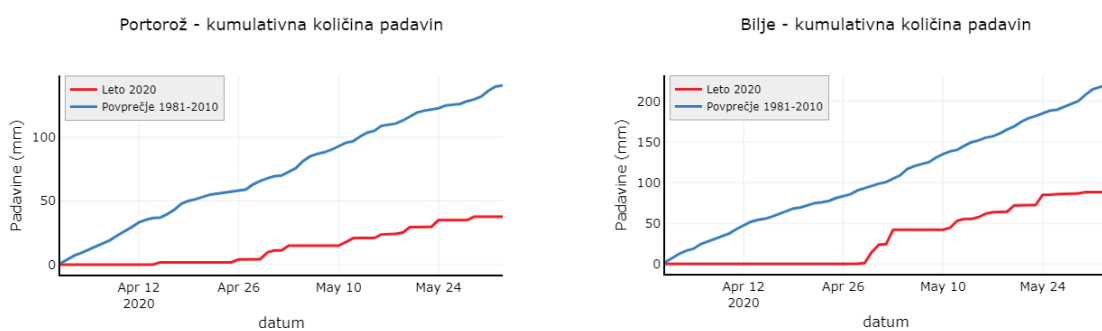
Hidrometeorološke razmere in stanje vodnih zalog v Sloveniji

4. junij 2020

Meteorološke razmere

V zadnjem tednu maja in v prvih dneh junija smo v Sloveniji zabeležili nekaj padavinskih dni (npr. 3 dni v Ljubljani in Portorožu in 5 dni v Postojni in Novem Mestu; na severu, severovzhodu in jugovzhodu države še kakšen dan več), je bila skupna količina dežja skoraj zanemarljiva. Večinoma je padlo od 2 do okoli 8 mm dežja, na Kočevskem, Koroškem, Dolenjskem in v Pomurju pa od 10 do 17 mm (Slovenj Gradec 12,7 mm, Murska Sobota 17,1 mm). Količina padavin je imela precej lokalni značaj.

Po odstopanju skupne količine padavin od 1. aprila glede na dolgoletno povprečje še vedno izstopa Primorska, zlasti Obala. V Portorožu je od 1. aprila do 2. junija padla le dobra četrtina (27%) padavin glede na dolgoletno povprečje. V Biljah pri Novi Gorici je bilo zabeleženih 40% padavin glede na dolgoletno povprečje. Drugod po Sloveniji je situacija malo boljša; količine se gibljejo od polovice (52% v Celju) do približno dveh tretjin (66% v Novem Mestu in Murski Soboti, 78% v Črnomlju).

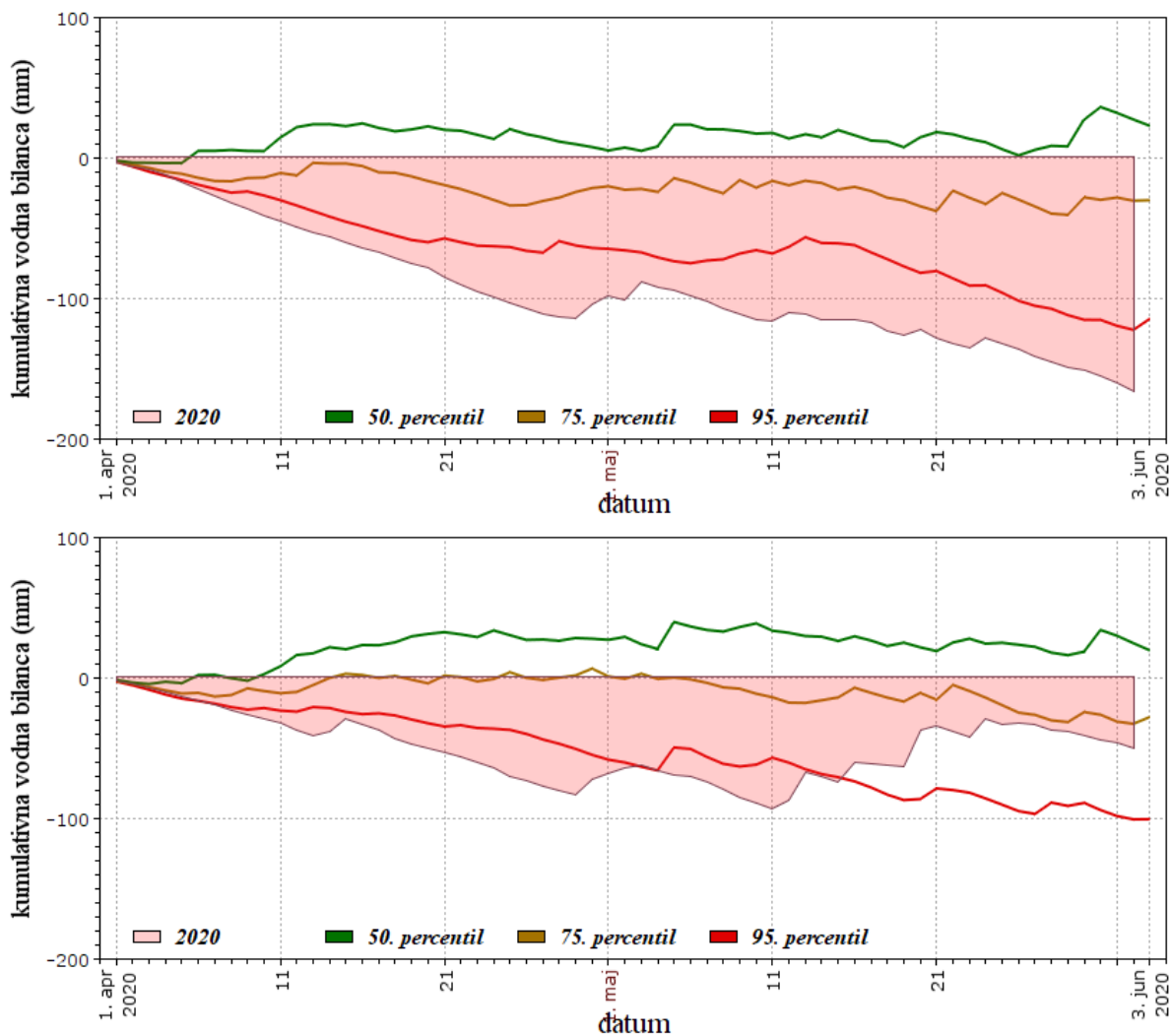

Slika 1: Kumulativna količina padavin od prvega aprila za letošnje leto in za dolgoletno obdobje v Portorožu (levo) in Biljah (desno).

Stanje vodne bilance površinskega sloja tal

Zadnji teden maja in prvih nekaj dni junija se je nekoliko spremenilo stanje vodne bilance za mesec maj. Teden je bil hladnejši kot običajno. Temperature zraka so bile podpovprečne z odstopanji do okoli 3 °C v vzhodni in severovzhodni Sloveniji. Dnevno izhlapevanje je večinoma ostajalo pod 5 mm, le na Primorskem se je večkrat povzpelo nad 5 mm. Skupna količina potencialno izhlapele vode je presegla količino padavin, nastal je vodno bilančni primanjkljaj, največji je meril 50 mm na obalnem območju oziroma okoli 40 mm na Goriškem, drugod po državi pa se je gibal med 20 in 40 mm.

Normalna preskrbljenost tal z vodo je v maju zelo pomembna, saj je to obdobje zagona intenzivne rasti. Območja s presežki vodne bilance so se povečala, in sicer v osrednje slovenski, gorenjski, notranjski, dolenski in v belokranjski regiji, kjer smo lahko zabeležili običajne razmere za to obdobje leta. Ponekod na teh območjih dokaj normalna preskrbljenost površinskega sloja tal z vodo vztraja že dva tedna zapored. Nekoliko večji primanjkljaji, ki označujejo hude sušne razmere pa so bili ob koncu maja zabeleženi le še na Goriškem ter na obali, kjer je bil majski primanjkljaj, skoraj 117 mm, tudi največji. Po drugi strani so bile padavine v preteklem tednu preskromne, da bi lahko vplivale na vodno bilanco v tekočem vegetacijskem obdobju zato stanje v primerjavi s prejšnjim tednom ostaja le malo spremenjeno. Ob vstopu v meteorološko poletje v večjem delu države vegetacijski primanjkljaji označujejo zelo sušne razmere, na obalnem območju, Goriškem, Koroškem, Celjskem ter v Podravju pa ekstremno sušne razmere (slika 2).

Slika 2: Potek meteorološke vodne bilance v tekočem vegetacijskem obdobju (1. 4. – 3. 6. 2020) v Biljah (zgoraj) in Črnomlju (spodaj).

Preskrbljenost površinskega sloja tal z vodo omogoča sicer bujno rast, a jo sedaj zavirajo nekoliko prenizke temperature zraka, ki so, oziroma so bile tudi v preteklem tednu nekoliko prenizke, zlasti minimalne temperature, ki so se zadrževale le okoli 10 °C. Za žita so razmere ugodne, a bodo ob skorajšnjem prehodu v obdobje polnjenja zrnja in začetek zorenja zahtevala višje temperature zraka. Trava je z rastjo prenehala že pred tednom ali dvema, v tem času cveti in obilno iztresa cvetni prah. Pridelovalci krme pa čakajo na primerne vremenske razmere, ki bodo z močnim izhlapevanjem omogočale hitro sušenje. Trava medtem že stari in izgublja se kvaliteta senene krme.

Obeti zaenkrat kažejo, da bo nekaj prihodnjih dni na vzhodu in zahodu države še sončno, drugod pa spremenljivo do pretežno oblačno s krajevnimi padavinami. Razmere za sušenje sena se bodo šele v drugi polovici tedna s temperaturami okoli 25 °C le malo izboljšale. Založenost površinskega sloja tal z vodo se bo ob pričakovanih padavinah predvidoma izboljšala oziroma bo ostala na ravni normalne preskrbljenosti tal z vodo. Še vedno pa bo ob dežju in posledično povečani vlažnosti listov, povečana možnost bohotenja rastlinskih boleznih in škodljivcev, zlasti listnih uši.

* Sušne razmere po meteoroloških regijah Slovenije so ocenjene na osnovi percentilne analize kumulativne meteorološke vodne bilance, t. j. razlike med padavinami in referenčno evapotranspiracijo glede za izbrano obdobje. Napoved meteorološke vodne bilance v vegetacijskem obdobju (1. 4. – 30. 9.) in v obdobju mirovanja (1. 10. – 31. 3.) na reprezentativnih postajah lahko spremljate na spletni strani Agrometeorološka napoved: <http://meteo.arso.gov.si/met/sl/agromet/forecast/>.

Stanje vodotokov

V obdobju med 28.5. in 4.6. se je vodnatost rek po Sloveniji zmanjševala. Srednjo vodnatost so ohranjale reke na severozahodu in Mura ter Drava, drugje je bila vodnatost rek mala. Nizkovodne razmere so se v obdobju povečevale, na začetku obdobja so bile zabeležene na 25 %, ob koncu pa na 35 % vodomernih postaj.

Na dan 4.6. je vodnatost večine rek mala, vodnatost Mure, Drave, Soče in Save v zgornjem toku pa srednja. Vodnatost je ustaljena, zvečer pa se bo začela povečevati. V noči na petek in v petek čez dan se bodo do velikih pretokov povečale reke v Posočju in na Gorenjskem, ob tem so možna razlivanja rek. Ob krajevno močnejših padavinah lahko hitreje narastejo in se razlijejo posamezni hudourniški vodotoki v zahodnem in osrednjem delu države. V petek bodo narasle tudi reke drugod po državi, le v Prekmurju bo vodnatost ustaljena. V soboto bodo narasle Mura, Drava in Sava v spodnjem toku.

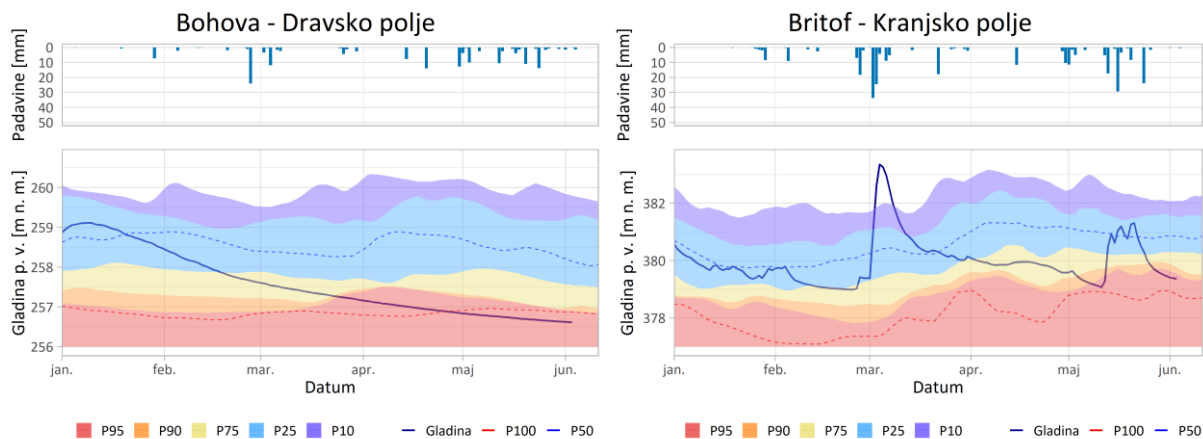
Povprečni trideset dnevni pretoki rek so bili v primerjavi z obdobjem 1981-2010 podpovprečni, le Soča in Drava sta imeli običajen pretok. Najmanjši povprečni pretok, blizu najnižjih zabeleženih vrednosti v primerjalnem obdobju, so dosegle Mura, Krka in Savinja

Stanje podzemnih voda

V začetku junija v medzrnskih vodonosnikih prevladujejo nizke in zelo nizke gladine podzemne vode, saj količine padavin v preteklih dneh niso zadostovale za izboljšanje vodnih razmer. Podzemna voda upada povsod po državi. Zelo nizke vodne gladine, nižje od 95. percentila večletnega obdobja merjenja, prevladujejo v vodonosnikih spodnje Savinjske doline in v delih Prekmurskega, Dravskega, Kranjskega in Sorškega polja ter v dolini Kamniške Bistrice. Podobno kot pred enim tednom zelo nizke gladine podzemne vode beležimo na približno 20% vseh merilnih postaj za spremljanje aktualnih količinskih razmer podzemnih voda. Tudi drugje po državi spremljamo nižje gladine od običajnih, izjema so deli vodonosnikov ob reki Muri, del Ljubljanskega polja, deli vodonosnikov v zgornjem toku reke Save in območje Vipavsko Soške doline, kjer prevladujejo običajne vodne razmere. Gladine podzemne vode, ki jih spremljamo v tem času, so nizke v primerjavi z dolgoletnimi značilnimi vrednostmi, mestoma pa tudi v primerjavi z značilnim nihanjem vodnih gladin tega letnega časa. Ekstremno nizkih vrednosti iz dolgoletnega obdobja meritev na merilnih hidroloških postajah podzemnih voda v tem času še ne beležimo.

Kraški vodonosniki imajo nizko vodnatost, ki pa ne dosega zelo nizkih vodnih količin referenčnega primerjalnega obdobja.

Pričakujemo, da bo prehod fronte v teh dneh začasno ustavil trend zniževanja gladin predvsem v zahodni polovici države, dolgotrajnejšega izboljšanja količinskega stanja pa si v prihodnih dneh še ne obetamo, saj proti podzemni vodi odteče le presežek padavin, ki ga ne porabijo rastline oziroma ne odteče v površinske vode.

Slika 3: Povprečne dnevne gladine podzemne vode na izbranih merilnih mestih v primerjavi s percentilnimi vrednostmi dnevni gladin obdobja 1981 – 2010 zglajenimi s 7 dnevni drsečim povprečjem

Vremenski obeti – razvoj vremena od 6. do 14. junija

V soboto in nedeljo bo ob morju in v vzhodni Sloveniji dokaj sončno. Drugod bo spremenljivo do pretežno oblačno, predvsem v hribovitem svetu zahodne Slovenije bodo krajevne padavine, deloma plohe, v nedeljo tudi posamezne nevihte. Pihal bo jugozahodni veter.

V ponedeljek (8.6.) se bodo padavine okrepile in zajele vso državo. V torek bodo postopoma oslabele. Daljšega obdobja stabilnega vremena brez padavin še ni na vidiku.